

A taliándörögdi Közép-dunántúli Szövetség az Ifjúságért (KÖSZI) és a „KincsesHáz”

Pannon Ifjúsági Népfőiskola és Értékek Háza

A 2017-es Népfőiskola Műhelyre 2017. július 4-6-án, Taliándörögden és Kiscsősön került sor, hogy az ország különböző településein induló népfőiskolák tapasztalatokat gyűjtsenek, vegyenek át a két, bizonyos területein már kiteljesedett helytől, ellessék vezetőiktől, milyen módszerekkel, hogyan érik el, hogy a hozzájuk, népfőiskolájukhoz kötődők száma gyarapodik, és jó együtt töltött időnek tartsák a népfőiskolákon folyó munkában, tevékenységben való részvételt.

Taliándörögden a közösségfejlesztés bemutatása koncentráció volt, Kiscsősön a népi táncra, a kézműves tevékenységek gyakorlására, a nagy tömegben a jó színvonalú és jó hangulatú munkára állt rendelkezésre példa.

A következőkben a szakmaiság bizonyos területeken írásban felmutathatósága miatt, a „KincsesHáz” – Pannon Ifjúsági Népfőiskola és Értékek Háza tevékenységeinek, programjainak, jó gyakorlatainak bemutatásából olyan kiemelések

következnek, amelyek el- és továbbgondolva megerősítőek lehetnek a népfőiskolai hálózat alakításakor – alakulásakor, tevékenységgé téve pedig egy-egy népfőiskola alapját képezhetik.

A kiscsőszi Élő Forrás Hagyományörző Egyesület tevékenységeinek megismerése, beleértve a helyi társadalomfejlesztési kezdeményezéseket is, egy egységben látható kiscsőszi népfőiskolát bemutató írásból ismerhető meg, a szám ugyanezen rovatában. Az élményt, amely a Táncos Tehetségek Tábora mindennapi életébe, programjaiba való belenézések adták – a résztvevőkkel való ismerkedést is beleértve – képekből való összeállításunk hivatott érzékeltetni.

A Szín – Közösségi Művelődés 21.6-os, népfőiskola tematikus számában mindkét népfőiskola vezetőivel olvasható beszélgetés: Balogné Uracs

Marianna: Fialalokkal a fiatalok megtartásáért. A KincsesHáz Pannon Ifjúsági Népfőiskola tervei (13-21. oldal) a taliándörögdi népfőiskoláról. A kiscsőszi Pajtafesztiváltól a kiscsőszi Hunyor Népfőiskoláig címmel pedig Mátyus Aliz beszélgetése Kovács Norberttel (37-50. oldal)

Kapcsolatok és kötődések

A „KincsesHáz” – Pannon Ifjúsági Népfőiskola és Értékek Háza vezetője és önkéntesei

A taliándörögdi népfőiskola elmondhatja magáról, hogy nemcsak kulturális közfoglalkoztatottjai, hanem fiatal önkéntesei is munkatársként dolgoznak, használva adottságaikat, képességeiket, beleértve közösséget, és önállóan vezetve csoportot, közösséget, sőt, kezdeményezve más településeken azt, ami a sajátjukon jó tapasztalatokat hozott.

Erre törekszik minden népfőiskola-vezető, de ahogy azt a tali-

ándörögdi példa mutatja, ennek megvannak a feltételei. A Műhely fogadó vezetők esetében ez úgy foglалható össze, hogy mögöttük van kellő elvégzett szakmai munka és rendelkeznek ennek tanulságaival, elsősorban a múltban különböző módokon hozzájuk tartozó, velük együtt dolgozó és működő több mint félszáz települést illetően. Állandó kapcsolatban vannak a közösségfejlesztő szakma legjobbjaival, és velük folytonos tapasztalatcsereben is vannak. Mert részt vesznek az alakuló Kárpát-medencei népfőiskola hálózat határon túli magyar területein értékfeltáró tevékenységben, töltöttek a kultúrája által magát fenntartani tudó-akáró nép hitéből és motiváltságából. Így aztán ők személy szerint is, és intézményük tevékenysége és annak híre vonzásában is meggyőzőek, ez vonzza hozzájuk a fiatalokat, majd pedig a velük együttműködő fiatalok a saját korosztályukat. És a fiataljaik maradnak, és ha tehetik, mindig visszatérnek, mert a „bázisban” meg lehet tanulni olyan dolgokat, amik nemcsak sikerélményt biztosítanak, de használhatóak az élet egyéb területein is, és ki tudnak bennük alakulni – készségeikre épülve – olyan képességek, amelyek nélkülözhetetlenek egy magának tevékeny életet kívánó fiatal számára.

A Népfőiskola Műhely taliándörögdi napjain készült hangfelvételekből válogattuk ki a jelen nem vőknek is legtöbbet mondó részeket.

Vezetők és fiatalok viszonyát, és a fiatalok szervezetben elfoglalt helyét érzékelhették a Népfőiskola Műhely résztvevői, amikor a taliándörögdi népfőiskola vezetője és éppen ott tartózkodó önkénteseik bemutatkoztak.

(Szerkesztett hangfelvétel)

Hoffner Tibor: A KÖSZI bázis valamikor egy vendéglő volt. Korábban Kapolcson voltunk egy kis

KÖSZI bázissal, de kinőttük, aztán most már ezt is kinőttük szépen lassan. Hogy ez él, működik, hogy itt tudunk lenni, attól van, hogy itt vannak a fiatalok, akik ezt napon-ta élnek és működtetik. Mi csak úgy hívjuk őket, hogy padláslakók, mert a padláson vannak. Szeretném egy picit bemutatni a csapatot. Kérlek benneteket, hogy egy gyors mondatot mondjatok magatokról. Rebi az ős bázislakó, az első bázislakók között Balázssal. Most önkéntesként van a csapatban. Nagyon örülünk, mert visszajárnak, mint a visszajáró lelkek a bázisra. Igazából egy jó csapat. Rebi, parancsolj.

Stumpf Rebeka: Stumpf Rebeka vagyok, taliándörögdi. Tibi emlegette a bázist, ami korábban vendéglő volt, még anno, a nagyszüleimé, aztán a szüleimé volt ez a vendéglő. Kapolcson kezdtem el dolgozni a KÖSZI-nél, amikor még a kis bázisunk volt, negyedekora tetőtérrel és helyiséggel. Budapesten tanulok vidékfejlesztést, eddig itt dolgoztam, most a nyárra máshova mentem, de majd szeretnék visszajönni később, és addig is bejárni, amikor éppen van rá lehetőség. Itt a programszervezésben vettem részt. És majd később lesz szó az értékkör hálózatról,

annak egy kicsit a koordinálásában vettem részt. Nemrég óta kisebbekkel is foglalkozunk, a Kincses klub, alsósokkal, nekik tartottunk foglalkozásokat.

Hoffner Tibor: Annyi még, hogy Rebi beadta a jelentkezését közösség szervezésre. Pont akartam neki javasolni, hogy milyen jó lenne, ha valaki erre menne, és akkor jön, beadtam a jelentkezésemet erre. Ennél jobb hír nem is lehetne. És ugye, holnap indultok a Tessedik Kollégiumra, Lakitelekre, Fruzsival. Így van ez rendjén. Adél.

Lukács Adél: Lukács Adél vagyok, szintén helyi lakos. Én csak október óta dolgozom a Tibiék-nél, de már régebb óta követtem a tevékenységüket. Rögtön belecsöppentem az értékbolt nyitóba, és így megkaptam a szerepkört: értékboltos. A Facebook oldalunkat, a honlapokat én szerkesztem. A KÖSZI-ét is, meg nem ártana egy értékboltos is csinálni. Amint lesz időm. Baba-mama klubot szervezek, az a szeretem-feladat, mivel van két kisgyerelem. És mindenben segíték a lányoknak, amiben tudok éppen. Segítjük egymást.

Hoffner Tibor: Adél nem véletlenül nyerte meg az Értékbol-

A 2016-os Értékbolt megnyitón Barka Lea (önkéntes) a pulton kívül, Lukács Adél a pulton belül

tot, mert van neki mindenféle végzettsége hozzá, vendéglátós is. Fruzsi.

Szuchi Fruzsina: Engem Szuchi Fruzsínának hívnak. Én áprilisban csöppentem ide. Tibiék tevékenységét figyeltem már előtte is. A párom dörögdi. Most már ötödik éve vagyok én is félig dörögdi. És nagyon jó ide tartozni. Én is tanulok még, emellett tudok itt dolgozni. Tanítóképzőre járok, és nagyon jó gyakorlat a gyerekekkel, amiket itt csinálunk. Múlt héten fejeződött be az első önálló projektem. Egy napközis tábor. A Kincses Klubosokkal csináltunk egy hetes tábort, ami nagyon jól sikerült.

Hoffner Tibor: Bence.

Szabó Bence: Szabó Bence vagyok, én is taliándörögdi lakos. Nekem a fő csapásirány – az izommunkán és a pakoláson kívül, abban tudok a legjobban segíteni a lányoknak –, mivel katonai hagyományőrzést csinálók a munkán kívül, ez. Ezt próbálom elvinni az embereknek, gyerekeknek, felnőtteknek egyaránt. Tibiékkel is úgy találkoztunk össze, hogy én ezt megpróbáltam önállóan csinálni, bementem egy-két iskolába, vittem be felszereléseket. Ne csak az elméleti dolgot tanulják a gyerekek,

2016. Értékbolt megnyitó. Bazsó Gabriella köszönti a megjelenteket

hanem lássanak viseletet, akár ruházatban, akár páncélzatban, fegyverekben vagy hajviseletben. Így fogtak fel a Tibiék, és, hogy csináljuk ezt együtt, ők ehhez adnak támogatást, háttérrel. Itt is csináltunk előadást, felnőtteknek is, járok óvodába, iskolába. Próbálok minél hitelesebb anyagokat összeállítani, összeszedni, és fizikai valójában megmutatni. Hogyha lovat kell hozni, akkor lehozom a lovamat, megnézhetik azt is.

Hoffner Tibor: A hagyományőrzésért Bence felel, és nagyon komolyan veszi. Nagyon jó magyar-

ságtörténeti előadássorozata volt a télen is.

Serestély Ada: Jó napot! Sziasztok! Én Serestély Ada vagyok. Jelenleg Nagyvázsonyban élek, de Erdélyből származom, Sepsiszentgyörgyről. Négy-öt évvel ezelőtt kerültem erre a vidékre önkéntesként, Tótvázsonyba, és aztán itt ragadtam. Ezekből az időkből ismerem Gabit meg Tibit. A KÖSZI-ben három hónapja dolgozom. A tótvázsonyi egy év alatt sikerült a fotózás, videózás területén tevékenykednem, de nem dolgoztam önállóan. Nagyon nagy lehetőség volt nekem, meg nagyon nagy kihívás, hogy itt viszont én vagyok az, aki a fotózást-videózást csinálja önállóan. Bár azért mindig elkél a segítség.

Hoffner Tibor: Fogjátok majd látni a munkáját, ma reggelre készült el az összefoglaló.

Serestély Ada: Igen, mára készült el az első KÖSZI-s videóm.

Hoffner Tibor: Ennyi embert most megismertetek egy picit, érezhettétek a csapatot. Vannak még jó néhányan, akik most nincsenek itt, de folyamatosan körülöttünk vannak segítőként, önkéntesként, régiként. Ők is bebecsöppennek naponta-hetente, mikor hogy, programokra. A továbbiakban közülük is meg fogtok még ismerni fiatalokat.

Az Értékbolt megnyitón dr. Horváth Zoltán köszönti a megjelenteket

Az Értékbolt megnyitón Hoffner Tibor köszönti a megjelenteket

A Közép-dunántúli Szövetség az Ifjúsáért (KÖSZI) – az Életető Balaton-felvidékért egyesület – az Értékőrök

(Szerkesztett hangfelvétel)

Bazsó Gabriella: A Kandikó Rita mondta egyszer – aki most jelenleg a KÖSZI szervezet elnöke, mert ez így rotációban megy, Tibi kezdte, aztán a Szendrei Szilárd, most éppen a Rita van a soron, ő az elnök –, hogy szerinte a többi ilyen szervezet nem igaz, hogy működik, mert nincs még annyi bolond, aki ingyen ennyit dolgozik, mint amit mi, ebben a csapatban. De biztosan van, mert mi is jó szívvvel tesszük, amit teszünk, mindnyájan, egymásért.

A KÖSZI '98-ban alakult, eredetileg öt szervezet hozta létre. Az volt a cél, hogy tanuljunk egymástól, segítsük egymást, legyünk ott egymás rendezvényein. Az egyik szervezet az a Dörögdért Ifjúsági

Egyesület volt. Akkor működött a Kapolcsi Ifjúsági Szervezet, még az akkor nem volt bejegyzett szervezet, azóta már azok, de most nem igazán aktívak a KÖSZI-ben. Aztán a Fekete Sereg Ifjúsági Egyesület, biztosan sokan hallottatok róla. Aztán a Tótvázsonyi Ifjúsági Egyesület, amit jelenleg Szendrei Szilárd vezet, szintén egy nagyon aktív szervezet, és a monostorapáti „Extázis” Ifjúsági Szervezet, rájuk főleg a hagyományápolás a jellemző. Náluk a húsvéti locsolás fehér ingben, vödörrel történik, ahogy illik, ápolták a néptánchagyományokat, de kosárfonást, egyebeket is próbálnak továbbadni a fiataloknak. A Fekete Sereg a nemzetközi kapcsolatok kiépítése a jellemző, ők a kezdetektől élnek az ifjúsági cserékkel, illetve a Nemzetközi Ifjúsági Önkéntesekkel. Nagyon-nagyon sok fiatalot küldtek már külföldre – nem akarok számot mondani, de ötszázat biztosan –, és náluk is folyamatosan vannak a világ szinte valamennyi országából önkéntesek. Ami nagyon színessé teszi az életüket. De aztán indítottak tanodát, ami hihetetlenül sikeres volt. Sok helyen nyílt tanoda, de hogy a Ritáéké jól működött, ebben biztos vagyok. Nagyon sok olyan cigány gyermek és család vonódott be ebbe a programba, akik ma is hálásak, és kérték Ritáékat, hogy folytassák, ne hagyják abba ezt a munkát. A tótvázsonyi szervezetre az a jellemző, hogy ők működtetik a helyi IKSZT-t, ami nem egy kis feladat. Helyi tévét működtetnek. Jellemző náluk is, főleg az önkéntesség. Ada például az ő révükön került Magyarországra. Nagyon sokat lehet tőlük is tanulni, és tőlük is kapni. A Dörögdért Ifjúsági Egyesületnél mi inkább a közösségfejlesztésben és a vidékfejlesztésben léptünk tovább – a fiatalokkal együtt. Úgyhogy ezt a tudásunkat adjuk bele a közösség életébe. Újabb szervezet az Együtt a Jövőért Halimbán Egyesület, ők Halim-

bán működnek, és ami érdekesség, hogy ez nem kimondottan ifjúsági szervezet, mint az összes többi, hanem fiatal felnőttek hozták létre, olyan felnőttek, ahol már voltak kisgyerekek a családban. Most már eljutottak oda, hogy az egyik kislány mondta, hogy na, most már ő is 18 éves, a szülei ott voltak az EJHA alapításánál, ő is teljes jogú EJHA tag. Büszke volt erre. Ők abban különlegesek, ahogyan a településükön végigvitték, hogy a gyerekekkel szelektíven gyűjtik a szemetet. Ezzel annyi pénzt tudtak összehozni, hogy egy pályázattal kiegészítve egy Fialok Lendületben Programos nemzetközi ifjúsági cserével kiegészítve létrehoztak egy új játszóteret, aminek az alapját az adta, hogy flakont gyűjtenek. Náluk természetes, hogy a faluban kiteszik a lakosok minden hét x. napján azt a műanyag szemetet, amit majd a fiatalok összeszednek és elszállítanak. Szemléletet formálnak – ezen a módon – ők is. Aztán kapcsolódott a Talentum Ifjúsági Egyesület Diszelből. Egy nagyon agilis, nagyon jó csapat. Most egy kicsit ők is úgy vannak, hogy szanaszéjjel mentek a településről, de remélhetőleg azért tudják folytatni a munkát. Nagyon sok jó kezdeményezésük volt Diszelben.

És csatlakozott a Pulai Ifjúsági Klub Holczer Balázssal, aki dolgozott is nálunk. És a Balázsnál láttam azt, ami igen jellemző a civil szervezetek életében, hogy egyszer fent, egyszer lent. Mondta, hogy náluk aztán soha többet nem lesz már olyan ifjúsági közösségi élet, és lásd, mára újra nagyon jól együtt van a csapat. Az a fontos, hogy van egy ember, aki hisz ebben, aki szervez, és összehozza a többieket. Mert a fiatalok igenis kaphatók a jó feladatok megoldására, csak kell mögéjük, melléjük, aki segít a létrehozásban, a szervezésben.

Hoffner Tibor: Az előzményről még, hogy az AGRYÁ-t próbáltuk

úgy felépíteni, hogy kezdett rendszeresen működni, amikor egy nagyon nagy löketet adott nekik az Agrár Ifjúsági Országos Szövetség (AGRYA – angol fordítás alapján létrehozott mozaikszó). Még Mikola Lajosékkal működünk együtt. És abban az időben nagyon jó trénerekkel vettünk részt képzéseken a fiataljainkkal együtt. És ez sokat adott nekünk is és a fiataljainknak is. Mi az AGRYÁ-nak köszönhetjük, hogy a gondolkodásmódjuk révén indultak el településeink a térségben. A KÖSZI is annak kapcsán kezdett működni, megélni, hogy elkezdtünk együttműködni az ország különböző részein működő ifjúsági szervezetekkel. És akkor jó néhány volt ilyen, mint a DALISZ, az ISZKIRI, a NYUGI. A nyugat-dunántúliak, dél-alföldiek, az ikényiek. Nagyon sok helyllyel működünk együtt, és ebből rengeteg kapcsolatunk maradt meg. És mindenütt láttunk, tapasztaltunk, tanultunk, közös látóúton vettünk részt. Tehát az első löketet, a '90-es évek vége fele, az AGRYA adta meg.

Utána volt egy időszak, amikor – ahogy a Gabi mondta – a hullámhegyet hullámvölgy követte, egy picit leült a dolog, mindenki csinálta a saját dolgait, és akkor jött az Ébresztő, a KÖSZI Ébresztő a Gabival.

Bazsó Gabriella: Én 2000-ben kerültem ide, és akkor egyszer csak fölfedeztem, hogy van itt egy szervezet, a KÖSZI. Mi van ezzel? Mondja Tibi, hogy hát ezt létrehoztuk, az elején dolgoztunk is, de mostanában semmi. NCA pályázat volt akkor, abban írtam le a KÖSZI Ébresztőt. Az volt a lényege, hogy szervezzünk egy olyan hetet, hogy egyik nap az egyik településen vagyunk a fiataloknál, másik nap a másikon. Mindig az adott település fiataljai készültek fel bemutatni az övéiket, készültek játékokkal, programmal. Azt látni kellett volna az első napon, ahogy lejöttek a busz-

Népfőiskola Műhely - az alakuló népfőiskolák vezetőinek találkozója

ról, méregették egymást, és az ötödik napon, ami persze nálunk volt, haza se nagyon akartak menni. És azt mondták, hogy igen, ezt folytassuk. Ennek volt a címe az, hogy KÖSZI Ébresztő. És az jól sikerült, mert azóta folyamatosan működik a KÖSZI, és rengeteg programot csinálunk.

Hoffner Tibor: Gabival 2008 óta az Éltes Balaton-felvidékért Egyesület munkaszervezetében dolgoztunk. Igyekeztünk felépíteni ezt a munkaszervezetet, a csoport működését. És tavaly augusztusban hoztuk meg azt a nagy döntést, hogy kilépünk abból a munkahelyünkből. Nehéz volt annyi mindent csinálni együtt, de azért nem volt egy kis döntés a részünkről ennek a meghozatala. Kovács Norbert, Cimbi tudja, sokat dolgoztunk együtt a vidékfejlesztésben. Nyilván nem ment gyorsan, ki kellett építeni ott is egy következő generációt, amelyik tovább tudja vinni. És még a mai napig is aktív kapcsolatunk van, sőt olyan szinten, hogy az Éltes Balaton-felvidékért Egyesület stratégiájában egy külön markáns irányt kapott a fiatalok megtartása és a letelepedésük segítése. És ezt a stratégiai

szálat teljes egészében a KÖSZI-re bízta ez a csoport, hogy a KÖSZI koordinálja és ő vigye tovább. Ennek az alapja az, hogy mi közösen a csapattal készítettünk már egy ifjúsági stratégiát, nem is tudom, mikor, volt kettő is, de a legutolsó a 2014-20-as, amit már az erdővidéki csoporttal, a kisbaconiakkal közösen készítettünk elő. Ebben próbáltuk feltérképezni azt, hogy mit gondolnak a fiatalok most a Balaton-felvidéken, hogy hogyan érzik magukat, egyáltalán mit gondolnak a saját helyzetükről. Mi a jó, mi a rossz, milyen fejlődésirányokat látnak maguk előtt, és milyen fejlesztési igényeik vannak, amire azt mondják, hogy feltétlenül szükséges ahhoz, hogy itt le tudják élni az életüket, és itt tudjanak maradni. Ez egy hosszú-hosszú munka volt, talán egy jó évig dolgoztunk rajta közösen. És ennek eredményeként az Éltes Balaton-felvidékért Egyesületnek a stratégiájába belekerült néhány olyan célterület, mint például a társadalmi aktivitást és helyi identitást segítő közösségi terek, ifjúsági bázispontok kialakítása és fejlesztése. Az ehhez szükséges pályázatok nincsenek még kint, de mi attól még építget-

jük a bázispontjainkat, meg a partnerszervezetünk is építi tovább a kapacitásait. Amint megnyílik a LEADER-hez a lehetőség, egy hatalmas ugrás lesz, mert mikroterületi szinteken jónéhány bázispont fog kialakulni. És remélhetőleg ezek mind-mind tartják egymással a kapcsolatot, és a KÖSZI-vel és az Élhető Balaton-felvidékért Egyesülettel is. Ebben az egyik rész a szakmai kapacitás kialakítása. Tehát ne csak bázispontok legyenek, hanem legyen mögötte valós szakmai kapacitás is, legyenek mögötte emberek, legyenek körülötte kulcsfigurák, akik tudnak segíteni. És mivel az Élhető stratégiája egyrészt a védjegyrendszeren, másrészt a turisztikai kínálaton, harmadrészt a fiatalok megtartásán alapszik, így mindegyikhez ugyanúgy oda kell tenni azt a szakmai kapacitást.

És nyilvánvalóan fontos rész még az ifjúsági együttműködési programok segítése. Rájöttünk arra az előző években, hogy ha sok szervezetet, meg fiatal tudunk együtt működtetni, megismerhetik egymást, akkor általában abból eredmények is születnek. Nem kell röstellni, és rá kell szólni azt az időt, ha kell, akár minden településre menjünk ki. Ha kell, akkor menjünk vissza többször is. Ha kell, akkor két fiatallal is ülünk le és beszéljünk. Mi ezt egy sorozat keretében a Gabival megtettük. Közül fél évet szántunk arra, hogy mentünk esténként, és településről településre járva beszéltünk fiatalokkal, bevontuk ebbe a beszélgetésbe a helyi civil szervezeteket, kulcsfigurákat, polgármestereket, és közösen gondolkodtunk az adott település adott helyzetén.

Bazsó Gabriella: Ez is több mint egy év volt.

Hoffner Tibor: És közben a tarsolyunkban benne voltak azok a jó példák, amiket láttunk a térségben működni. És azokat megmutattuk, hogy érdemes rajta gondolkodni,

érdemes időt szánni rá, mert lesz annak jövőképe.

Bazsó Gabriella: Voltak izgalmas élmények. Volt, ahol a településről hívtak, hogy menjünk, a fiatalokat hozzák, és beszéljünk velük mindarról, ami történik a térségben más fiatalokkal. És oda mentünk, és ott volt a nyugdíjas klub. Mi azért elmondtuk, hogy mi milyen programokat csinálunk a fiatalokkal, két fiatal is volt, csak nekik négykor valahova vissza kellett menni. És az idősektől jött, hogy mert a mai fiatalok. És mit izzadtam, mire a végére kimondhattam, hogy lehet, hogy ahhoz a fiatalhoz, amelyik a busz megállóban belerúg a kukába, nem rá kéne óbégatni, hanem megkérdezni, „Mondd, mi a gondod? Mert valami baj van, ha ilyen csinál. Valami biztos nem jó.” Beszélgetni kell a fiatalokkal, és bizalmat adni nekik. Vért izzadtunk, de a végén egész komoly szemléletváltás történt.

Hoffner Tibor: Most azt gondoljuk, hogy a többi munkánk mellett a Balaton-felvidék stratégiai együttműködésben mindenképpen szeretnénk, hogy megvalósuljon egyrészt az ifjúsági értékör hálózatnak egy bővítése, itt még adósok vagyunk a balatonfüredi térséggel, ahol még nem tudtuk ezt végrehajtani, másrészt olyan ifjúsági közösségépítő programokat szeretnénk elindítani az eddigi tapasztalatok alapján, amiről azt gondoljuk, hogy aránylag kis költségvetéssel megoldható, de nagy hozadéka tudnak lenni. Az ifjúságsegítőknak a hálózatát szeretnénk felépíteni a térségben. Ez nincs meg jelenleg. Nagyon látjuk, hogy szükséges lenne, hogy ismerjék, lássák egymást. Őbelőlük lesz majd az az igazi kulcsfigura-hálózat, amire szükségünk lesz. Aztán kistelepülési műhelymunkákkal, kerekasztalokkal, moccanásokkal, közösségi tevékenységekkel haladunk előre. Látjuk, hogy ennek van értelme; erre időt kell szánni, energiát, kapacitást.

És nem véletlen, hogy kalács munkában vettek részt a fiataljaink Erdélyben, Kisbáconban. Ott ennek nagyon nagy hagyománya van, azért küldtük a fiataljainkat, hogy tanulják meg, nézzék meg, hogy hogy működik, hogy át tudjuk ültetni itthonra, a saját településünkre. Meg vagyok győződve arról, hogy minden település fogékony erre, a fiatalok is, a településvezetés is szívesen ad hozzá anyagot, energiát, ha kell. Egyszerűen fogjunk össze, csináljuk, a két kezünkkel dolgozzunk, ennek van értelme, ha ezt csináljuk. És nem túl nagy pénzeket kell beletenni a dologba, de hatalmas eredményeket tudunk a közösségfejlesztés terén elérni.

És amit mindenképpen szeretnék továbbvinni, ez az ifjúsági konferencia. Ez most már második alkalommal került megrendezésre, kétévente tartjuk. És azt látjuk, hogy nagyon-nagyon fontos, hogy a fiatalok, az ifjúsági vezetők, a települési önkormányzatok vezetői, döntéshozók le tudjanak ülni kétévente, számot tudjanak vetni, egy picit beszélni arról, hogy mi a helyzet, hogy állunk. Bemutatni a jó példákat, és hát ezért is alapítottuk a KÖSZI-díjat, ami az előző konferencián került először kiosztásra, és nagyon meghatározó élmény volt számunkra, mert egy volt polgármester kapta, aki sokat tett a tót-vázsonyi fiatalokért, segítette őket, megillette egy ilyen díj.

A másikat az egyik ifjúsági szervezet, az „Extázis” vezetője kapta, aki egy olyan fiatal, aki az első pillanattól ott van a csapat mögött, és pont egy olyan hullámvölgyben van, ő is meg a csapata is, hogy nagyon megérdemli, és kell, hogy valami kirángassa ebből a gödörből, hátha új lendületet kap tőle.

A harmadikat egy olyan fiatal kapta, aki Pulán volt ifjúsági vezető valamikor, és most fiatal családapa-ként egy kiváló gazdaságot üzemeltetnek, és egy szörpüzemet hoztak létre. Tehát követendő minta a fia-

talolnak, hogy hogy lehet vidéken megélni. Akarni kell, tenni kell érte.

Ilyen dolgokat szeretnénk. És szeretnénk létrehozni egy ifjúsági inkubátorhálózatot a térségben. Azt látjuk, hogy a Vidék Minősége védjegy vállalkozói folyamatosan azon szenvednek, hogy nincs megfelelő munkaerő helyben, nincsenek fiatalok. A fiatalok meg, azt látjuk, hogy mennek el, mert azt mondják, hogy nincs megfelelő munkahely, nem megfelelők a bérek. Őket szeretnénk összekötni egy kísérleti programmal, hogy kipróbálhassák egymást, hogy beszélgethessenek, hogy a fiatal is lássa, hogy a munkaadónak vannak jogos elvárásai, amiknek eleget kell tenni ahhoz, hogy valakinek munkahelye legyen. A vállalkozó is lássa, hogy a fiatal hogy működik, milyen szükségletei vannak. Ha őket össze tudjuk kötni valami módon, és ki tudjuk próbálni, hogyha el tudjuk érni, két év alatt, hogy 6-8-10 fiatalot meg tudunk ezzel tartani, akkor már tettünk valamit, mert kitapostunk egy ösvényt, ami talán másoknak is járható lesz. Ezt egy kísérletnek szánjuk. Azért merünk ebbe belemenni, mert olyan jó kapcsolataim vannak a helyi vállalkozókkal a védjegyprogram kapcsán, hogy le tudunk ülni egy asztalhoz, és őszintén végig tudjuk ezeket

a dolgokat beszélni, és mindenki tisztességesen végig fogja csinálni. Biztos, hogy becsülettel meg fogja mondani, hogy na, gyerekek, ennek most van realitása, nincs realitása, ezt így vigyük tovább, úgy vigyük tovább. És már most látszik, hogy fogékonyak a dologra. Ilyesmiben gondolkodunk.

Van a nagy video megosztó portálon egy talán 8 perces kisfilm, az Élhető Balaton-felvidékért Egyesületről. Ez jól mutatja, hogy hogyan épült fel ez a vidékfejlesztési közösség, és hogyan működik.

A védjegyes termékek a boltunkban annak az együttgondolkodásnak, együttműködésnek köszönhetően vannak, amelyek hosszú távon adnak munkánknak értelmet, így tudunk előbbre jutni. Nem szabad csak magunkban gondolkodni, kell tudnunk egy Balaton-felvidékben gondolkodni.

Bazsó Gabriella: Az, hogy az Élhető Balaton-felvidékért Egyesülettel vagy az értékőr hálózattal eljutottunk egy bizonyos pontig, annak az alapja a közösségi tervezés. Amikor a csoport alakult, mindenki őszintén véleményt mondott. Mind a 60 településen, mert 60-an kezdtünk az első időszakban, rengeteg fórumot tartottunk. Akit érdekelhetett a program, aki bármit akarhatott tőle, az mind

részt vehetett benne. Mindenkinek meghallgattuk a véleményét, meghallgattuk, hogy mire van szükség, és erre épült a stratégia, és ettől tudott működni. Tehát nem mi négyen-öten kitaláltuk, hanem együtt a 60 település, 120-140-en kezdtük el tervezni, gondoltuk végig. Összejött egy csomó ember, akikkel addig is itt éltünk egymás mellett, csak nem volt ok arra, hogy találkozzunk. És mindenki szívvel-lélekkel tette bele a tudását. Nekem óriási élményem volt itt Dörögden a művházban az alakulás. 130-an lehettünk, és azt mondtam, ó, istenem, ezt látnák ott fönt. A demokráciából magasiskolát láttam, és megélttem. Nem tudom, hogy fogom-e még valaha. Nagyon jó érzés volt. Vitáztunk, érvek, ellenérvek hangzottak el, és a végén döntöttünk. Eldöntöttük, hogy igen, mi ezt akarjuk. Ezek az eredmények ennek tudhatók be. És ezért is jutottunk el oda, amikor tavaly azt mondtuk augusztus végére a Tibivel, hogy igen, mi most abbahagyjuk, mert a mellett a munka mellett, amit a fiatalokkal csináltunk az értékőr hálózatban, vagy más programokban, kezdett fizikailag lehetlenné válni. A LEADER-ben a mellett, hogy mennyi boldog pillanat volt, meg mennyi fórum, amikor az MVH-tól hozzánk került a kérelemkezelés, hónapokig nem láttunk ki reggel 8-tól este nyolcig a számítógépből, mert minden pályázatot kezelni, jogszabályokat értelmezni, hiánypótlásokat írni nekünk kellett. Ez egy nagyon lélekölő munka. Viszont ugyanakkor nagyon sokat ad, azoknak, akik pályáztak. Látjuk, hogy mi a gondjuk, tudunk segíteni, hogy oldják meg. És nagyon jó volt látni a rengeteg eredményt, amikor átadásra kerültek, megvalósultak dolgok.

De mindezek mellett én azt gondolom, hogy az Élhetőnek a legtöbbet, nem az egyes projektek adták, hanem amiket főlvállaltunk 60 településen. A védjegyes program,

Hoffner Tibor és Bazsó Gabriella előadnak

a turisztikai program, ami szintén sok-sok fórummal, sok-sok beszélgetéssel, közös döntésekkel jutott oda, ahova jutott. Mi szeretjük a térséget, és ezért voltunk képtelenek a népfőiskola terveit úgy írni, hogy csak a saját településünkre. Nem lehetett. Ezzel a közösséggel most már együtt lélegzünk, és várják is tőlünk, hogy részt vegyünk a dolgokban. Ezért döntöttünk úgy, hogy egy fenékkal egy lovat fogunk megülni, ami nem egy ló most sem. De mégis csak azért a helyzet egy kicsit kezelhetőbb.

Hoffner Tibor: Az eddigiekben a KÖSZI-t igyekeztünk megmutatni, hogy honnét jöttünk, hogy hogy épültünk fel, azokat a stratégiai partnereket, akikkel egy közös nyelvet beszéltünk néhány téren, és az Éltetőt szeretttük volna a Vidék Minősége védjegy és a turisztikai kínálat meg az ifjúságmegtartás vonalán megmutatni. Mert ezek a nagyon fontosak és sarkalatosak a mi életünkben. És ezek olyan húzóprojektek, olyan mintaprojektek, amikről érdemes tudni, látni, megnézni.

A Közép-dunántúli Szövetség az Ifjúságért (KÖSZI) 1998-ban alakult meg. Alapítói: Nagyvázzsony, Tótvázsony, Taliándörögd, Monostorapáti és Kapolcs szervezetei voltak. 2006-ban Halimba, 2008-ban Diszel és Pula településekkel bővült ki.

Célja, hogy a térségben lévő ifjúsági civil szervezetek tevékenységét koordinálja, felkarolja minden olyan tevékenységet, illetve kezdeményezést, amely az ifjúsági korosztály társadalomba való beilleszkedését segíti, valamint feladatának tekinti a térségben élő fiatalok érdekképviseletét és a térség civiljeinek összefogását.

Most már a KÖSZI-nek is van egy olyan presztízse, hogy a fiatalok is nagyon szívesen állnak mögé.

Most minden településen a *Beszéljünk róla* programot szeretnénk

végigcsinálni a fiatalokkal, vállalkozókkal, önkormányzati vezetőkkel, döntéshozókkal. Ülünk le, és beszéljünk róla! Hogy ha beszélünk, tudjuk, hogy hol tartunk, hol állunk, milyen következő lépések szükségesek, hogy lehet továbbmenni, a fejünkben már össze tud állni egy olyan kép, ami egy kulcsfigura-hálózatnak, az inkubátorhálózatnak az alapjait már sejtetni fogja, hogy körülbelül milyen irányba menjen. Minket is befolyásolni fog az a sok-sok beszélgetés, amit majd a településeken folytatunk emberekkel. Ez egy 60-80 estés folyamat lesz, ahol sok-sok emberrel beszélünk.

Bazsó Gabriella: Vannak már előzményei, hiszen szerveztünk ilyen programokat, ahol kimondottan vállalkozókkal találkoztunk, fiatalokkal együtt beszélgettünk. De még sok a tennivaló, hogy ezt úgy lehessen végigcsinálni, hogy valóban jó legyen az eredmény. És nem azt várjuk, hogy majd 150-200 fiatal mi egyszerre a szárnyaink alá tudjuk venni. Tudomásul kell venni, hogy emberekről beszélünk, sorsokról beszélünk, csak kis lépésekben, és csak annyit, amennyit ténylegesen meg tudunk valósítani, annyit szabad vállalni.

Hoffner Tibor: Addig meg nyilván inkubálunk itt helyben. Annyira érdekes, mert a vállalkozóknak, itt értem az erős civil szervezeteket is, mert ők is kvázi, mint egy vállalkozó tudnak az inkubátorhálózatban részt venni, és a fiatalokat helyben tartani, hiszen látjuk a csapatainknál, hogy nagyon komolyan munkaadóvá tudnak válni a civilek is, ha komolyan gondolják, és komolyan csinálják a feladatot. De ez még hosszú munka lesz. És olyan utakon járunk, ami ingoványos. Hát megint kísérletezgetünk, hogy ez működni fog vagy sem. És azért nem merünk csak úgy belevágni, hogy gondolunk egyet, és mi tudjuk egészen biztosan, hogy mit kellene csinálni, hanem inkább meg

akarjuk alapozni, jó sokat beszélni róla, és úgy összerakni majd az egészet. Úgyhogy még én se tudom, hogy milyen lesz az az inkubátorhálózat. Nyilván az én fejemben van egy kép róla, aztán lehet, hogy ez fél év múlva teljesen más képet fog mutatni a sok-sok beszélgetés után.

Bazsó Gabriella: Az biztos, hogy igény van a fiatalok részéről is ilyen típusú lehetőségekre. És a vállalkozók részéről is. Hiszen nem találnak olyan fiatalokat, akiknek a szakmát tovább tudják adni. Tehát ezekkel az igényekkel konkrétan találkoztunk, ezért van alapja, hogy a munka elinduljon.

Hoffner Tibor: És most azt is láttuk már, hogy jó néhány vállalkozó van, aki azt mondja, hogy ő tisztességesen megfizetné már azt a fiatalt, ha mondjuk, hosszú távra tud rá számítani. Most ráfordítja az energiáját, az idejét, ad egy tisztességes fizetést, és ha kiépül neki az a háttere, az a közössége, ami biztosan itt tartja, akkor jó eséllyel van egyfajta jövőképe. És azt látjuk most, hogy kezdenek kacsintgatni visszafele az Angliában lévő fiatalok, a külföldön lévő fiatalok is egyre többen. Van, aki már hazajön egy időszakra, és nézegeti, hogy mi történik itt. Van, aki csak írogat, hogy mi a helyzet, jutottatok-e már valamit előre. Tehát azt látjuk, hogy van ennek jövőképe, csak majd csinálnunk kell.

Bazsó Gabriella: Kezd gyűlni egy adatbázis, van olyan fiatal, aki már jelezte, hogy ő szeretne itthon elhelyezkedni, és segítséget igényelt.

Hoffner Tibor: A kistelepüléseken, itt a térségben, ezek aprófalvas települések, egy polgármester névre meg tudja mondani, hogy kik és hol vannak külföldön, a fiataloknak milyen végzettsége, milyen szakmája van. Ismerjük a területet, mindenki a saját települését.

Értékőr – idővonal

(Szerkesztett hangfelvétel)

Hoffner Tibor: Nem tudtuk, hogy mi lesz belőle, hogy egyáltalán életképes lesz-e vagy sem, de hát az élet azt mutatta, hogy életképes, van idővonala, életvonala is, amit az első Kárpát-medencei értékőr-találkozónkra készítettünk el. Ezen láthatók a történések.

Filmünk van az indulásról, 2011 szeptemberéből, a Pannon Térség Fejlődéséért Alapítvánnyal közösen indítottuk el. Én azóta is szégyenkezem, mert életemben egyszer késtem el valahonnan, és akkor Horváth Zsolt még országgyűlési képviselő volt, és sikerült egy órát vagy másfelet megvártnom egy kávéházban a kávéja mellett, elég rendesen kihűlt már a kávéja. Ugyanis az egyik kis kollégám, aki átvette tőlem az Éltetőnél a munkámat, lerobbant útközben, és mondtam, hogy országgyűlési képviselő ide vagy oda, én a kollégámat cserben nem hagyom, inkább őt mentettem ki. De ezt azóta már megbeszéltük a Zsolttal, és annál jobb lett az együttműködés.

A Veszprémi járásban indulunk el egy kis értékőr csapattal. Aztán kezdett épülgetni, az idővonalon egy-egy felhőcske egy-egy történet, eseményt, vagy egy-egy csoport indítását jelzi.

2014-15-ben kezdett el igazából megindulni, itt már lényegesen erősebb, és ki is került már az utolsó felhőcskébe a legutóbbi találkozó. Az első program után indult a következő, és ez nem egy szokványos program, ezt úgy próbáltuk kitalálni, hogy ne egy iskolarendszerűhöz hasonló legyen, hanem kötetlen, közösségi alapú, olyan, ami interaktivitást igényel, amiben jól érzik magukat a fiatalok és a felnőttek is. Mondhatjuk azt, hogy képzés, de valami más. Kapnak egy alapot a fiatalok ahhoz, hogy később az értékgyűjtés terén valamit tudjanak alkotni, dolgozni.

Műhelymunkákkal próbálunk felkészíteni fiatal csapatokat arra, hogy az interjúkészítés, fotózás, videózás alapjait el tudják sajátítani, hogy képet kapjanak a hungarikum rendszerről, hogy is épül ez fel. Nagyon fontos benne a közösségépítés, a játék. És ezt nagyon szeretik a fiatalok meg mi is. Rengeteget játszunk a program során. És vannak benne látóutak, hogy ne csak a saját településünk vagy térségünk értékeit lássák, hanem egy picit nyissanak. Voltunk a Zsolnayban, a Parlamentben, Herenden, itt-ott. Ez egyrészt azért fontos, hogy lássák a fiatalok, hogy milyen értékeink vannak akár országszerte, másrészt, hogy egy picit összerázza a csapatot is. Nagyon sokat segít a közösségépítésben is. Ahogy egy közös kirándulás, akár egynapos, akár kétnapos, egy közösség életében sokat jelent utána.

Bazsó Gabriella: Ez a program legalább egyéves vagy másfél éves. Akkor van meg minden benne. Mi a hungarikum törvény eszmeisége. Mit sug nekünk, miben segít, hogyan lehet felizzítani az értékek rendszerét, hogyan épül fel, mi számít értéknek, a fiatalok mire gondolnak. Amikor azt mondjuk, hogy na, fogj egy cetlit, írd föl egy lapra, ami szerinted érték a te településeden, igenis tudja, hogy mik az értékek a településén. És utána saját maguk választják ki, hogy ezek közül számukra melyik olyan fontos, hogy azt megörökítsék, hogy arról minél többet megtudjanak. Mi megadjuk a háttérrel, biztosítjuk, hogy rendszeresen tudjanak találkozni, helyet, szakembert melléjük, amihez éppen kell, és ettől működnek, és ettől működik az egész program.

Hoffner Tibor: Egy valami fontos. Semmit nem csinálunk meg a fiatalok helyett. Tehát mindent ők maguk végeznek el a program során. Nem dolgozunk helyettük, nem is lenne helyes. És azt látjuk

a végén a záró kiállításoknál, hogy sokkal jobban értékelik, amiért megdolgoztak. Büszkén mutatják be mindazt, amit tettek. Tudják, hogy ami ott terítékre kerül, az az ő munkájuk eredménye. Verítékükkel, örömmel.

Bazsó Gabriella: Általában egy olyan projektindító rendezvényvel indítunk, amire fiatalokat is hívunk, de településvezetést, felnőtteket, akik gyerekekkel, fiatalokkal foglalkoznak. Nem helyben csináljuk, hanem mindig másutt, és nagyon fontos, hogy legyen ott olyan felnőtt ember, aki szárnya alá veszi ezeket a fiatalokat. Nem lehet távirányítással működtetni, csak segíteni. Tehát egy ilyen rendezvényen általában bemutatjuk, hogy miről szól a program, mi az, amit elképzeltünk. Már ötletelünk velük egy kicsit, nagyon fontos, hogy megmozdítsuk őket, hogy érezzék, hogy az ő gondolataik is kellenek a programhoz. És ott kialakul, hogy ki az, aki ebben részt akar venni. Aztán nagyon fontos, hogy elindítunk egy műhelymunkát, ahol ők maguk fölállítják, hogy nálunk mi az érték. Információkat kapnak. Nagyon sokszor Horváth Zsoltot hívjuk, hogy a hungarikum törvényről beszéljen. Hiszen aki már hallotta beszélni, tudja, hogy mennyire sugározza, hogy miért fontos ez a törvény, mi a lényege, miért helyben döntünk az értékeinkről, ezt miért tesszük. Sok helyen láttam értéktár bizottságokat országszerte, de nagyon sok helyen nem értik, hogy ebben mi a fontos, nem érzik a lényegét. A gyerekek megértik sokkal hamarabb. És ezt tudják továbbadni, továbbvinni.

Felkészítjük őket, hogyan lehet az értékeket megörökíteni fotón, filmen, leírásban. Hogyan lehet archiválni, adatbázist hogyan kezelünk. Ezek olyan képzések, amelyekre általában egy-egy jó szakembert hívunk, de csak az első programban még igen, de aztán egyre inkább a saját fiataljainkat tudjuk

A Népfőiskola Műhely szereplői: Stumpf Rebeka (ekkor mint önkéntes), Lukács Adél, Szuchi Fruzsina és Szabó Bence (NMI kulturális közfoglalkoztatottak, Bázis-lakók), a Pannon Ifjúsági Értékkör Hálózat idővonala látható a háttérben.

ezekbe is bevonni. Hiszen nem az a célunk, hogy profi fotóst meg filmest képezzünk, hanem az a célunk, hogy jól ismerje a technikát, tudjon hozzányúlni, és valami jót alkotni vele. Ez a cél.

A műhelymunkákon túl jön az, hogy amiket választottak, hogy szerintük érték, azok közül kiválasztják, hogy mit szeretnének feldolgozni, és kis csapatokban dolgoznak. Ugye ez nem magányos munka. Nagyon fontos, hogy kialakulnak kis csapatok, besegítenek egymásnak. Teamben mennek ki helyszínekre, kutatják fel azt, amit ők szeretnének bemutatni. Ez a te repmunka.

Ha a források engednek, akkor beépítjük, hogy lássa más térségnek valami különlegességét, valami értékét. Ha még addig nem, ott biztos, hogy összerázódik a csapat, erősödnek a kapcsolatok közöttük, és általában ezekről úgy jövünk meg, hogy sokkal lelkesebben dolgoznak. Ezek a látóutak.

És a projekt végével a programnak nincs vége, ezzel csak egy adott feladatrészt zárunk le. Itt nagyon fontos, hogy megmutassuk a nyilvánosságnak, hogy mi az, amit az

értékkörök értéknek tartanak, tehát magukat az értékeket vagy értékrementőket is bemutatjuk – az értékkör munkáján kívül. Az értékkör avatáson oklevelet kapnak, ehhez általában szintén szakembert hívunk, Tóth G. Péter a nagy segítő, mindig valami szenzációs ötletet tud hozni, amitől minden kiállítás más, minden kiállítás élmény a gyerekeknek és nekünk is, és a látogatóknak is.

A második program végén az egyik ilyen volt az Érték Spájz. A Művészetek Völgye fesztivál alatt szerveztük, az volt az ötlet, hogy csináljunk egy spájzot, szereztünk be kis polcokat, amiket a gyerekek festettek különböző színekre. A nehéz feladat az volt nekik, hogy mindenki egy szem értéket válasszon ki a településéről, amit ott bemutat – akkor, amikor már dolgoztak, több mindent feltártak. Azért mindenkinek sikerült egyet választani. Az Érték Spájznak volt egy folyamatos házigazdája az „Extázis” Ifjúsági Szervezettől, a vezető, aki mind a tíz napon ott volt. Ától cetig mindent megtanult, ismert, és a fesztiválra érkezőket végigvezette. A többi településről pedig, aki

ahány napot tudott vállalni, annyit volt ott. Az Érték Spájz egyik hozadéka számunkra az volt, túl azon, hogy nagyon sokan látták ezt a munkát meg az eredményeket, hogy maguk a fiatalok is magukéknak érezték nemcsak a saját településük értékeit, hanem a többiekét is, hiszen mikor bemutatták – aki éppen vezette a tárlatot – az az összes település értékét bemutatta, és tudott róla beszélni.

2014-ben volt az első értékkör táborunk, Zánkára szerveztük, negyven fővel Fejér megyéből, Bács-Kiskunból és Veszprém megyéből. Hát ez egy fantasztikus élmény volt. Ahogy mondtam, ebben is rengeteg munkát terveztem, hiszen a pályázatban eleve produkálni kellett, a hungarikum pályázatok nem kimondottan táborokról szólnak. Vállaltuk, hogy Zánka és Akali településekre kimegyünk a gyerekekkel, értékeket feltárni. Egyeztettük előre, mi az, amiről filmet készíthetnek, leírást készíthetnek, nagyon sokat dolgoztunk abban az öt napban. Ott volt először, hogy már 13-14 éves gyerekek is jöttek Fejér megyéből Igarról, és a 30 éves korosztályig volt egy nagyon vegyes korosztály. Azt egy csuda volt látni, hogy hogyan tudnak segíteni egymásnak, alkalmazkodni egymáshoz. És egy nagyon jó eredményt hoztunk össze a végére. Egy teljes projekt általában egy, másfél évet vesz igénybe, egy teljes szombati nap kell a műhelymunkákra vagy a kirándulásokra.

Ezek a többnapos programok azért jelentősek, mert ezt mi magunk is tudjuk, hogy amikor este még beszélgethetünk, mennyi minden kerül elő, mennyi mindent tudunk meg egymásról. És itt is erre is lehetőség volt. Jöttek Herendről, lehetett porcelánt festeni a szabadidőben. Lehetett faragni, bőrműveskedni. Jött Szabó Csaba, aki megmutatta, hogy mennyire más a tánc, mint amit sokan hisznek. A Bács-Kiskun megyei mentek

talán úgy haza, hogy hát ők eddig azt mondták, hogy táncházba biztos csak a profi táncosok mennek, oda ők be se merik tenni a lábukat, és olyan módon élvezték, hogy eldöntötték, ezt otthon folytatni kell. Ezek ilyen kis apró csodák, amiket megélnék, és amit hazavisznek. És hogy hozhattak értékbatyukat, tudtunk vele tervezni. Mindenki egy ötvenezer forintos csomagot állított össze, azt ki tudtuk fizetni. Ettük a libatepertőt, hamar elfogyott. De azzal is új információhoz lehetett jutni, hogy mi is van azon a településen, ha valaki megéli. Ezek azok a történések, amik összetartják és segítik az egészet. Az a célunk, hogy lehessen folyamatos lehetőség a találkozásokra. Ezek új lendületet adnak. Minden ellaposodik egy idő után, de ha lát valamit, megint kedvet kap hozzá. Fenn tartjuk a kapcsolatokat.

Aki az elején interjút készített és megörökítette a rétes készítést, Bárdos Zoli, ő ma testületi tag, az értéktár bizottság elnöke. Balázs, aki már a második projekttől itt van, dolgozott a KÖSZI-bázison, alpolgármester, az értéktár bizottságot is segíti. Az Edu, aki szintén a második projektbe kapcsolódott be, és dolgozott nálunk egészen az előző program végéig, ő is egy értéktár bizottságban dolgozik, és tevékenykedik a településén.

Hoffner Tibor: Rebi viszi a dörögdi értéktárat.

Bazsó Gabriella: Társasjátékot fejleszt. Nem egyedül, de ő fogta össze a csapatot, hogy miben lehet segíteni. Egy csoda, amit végigcsinálnak, és ezért gondolom, hogy nekünk is érdemes csinálnunk.

Csúcspont volt számomra egy héttel ezelőtt a Kárpát-medencei értékőr találkozó. Nem voltak kétségek, mi ezt annyira jónak érezzük. Jó, hogy ez van. Rebeka, aki a szakdolgozatához is olyan témát választott, ami érinti a munkánkat, egy fantasztikusan jó műhelyt hozott össze szombat délelőttre

három témában. Én nagyon szerencsés voltam, mert azt a témát kaptam, hogy az egyénre milyen hatása volt a programnak. Olyan gondolatok jöttek, a 14 évestől és a 40 évestől egyaránt, hogy akkor tényleg azt éreztem, hogy igen, van értelme. Sokat ad ez a program azoknak, akik részt vesznek benne. Fontos, hogy ne legyen tömeges, ne legyen kötelező, legyen benne részt az, aki szívesen részt vesz benne. Nagyon sokat gazdagodik ezzel minden egyes fiatal vagy felnőtt, aki benne van.

Hoffner Tibor: Mi azért szerettük volna, hogy összejöjjen ez a találkozó, mert nagyon fontos, hogy a Kárpát-medence különböző pontjain dolgozó értékőrök végre találkozzanak egymással. Láttuk, hogy a táborok mennyit adnak. Azt nem mondom, hogy mindenkit össze tudunk hozni, hiszen körülbelül most 500 aktív tagja van a hálózatnak, arra volt lehetőségünk, hogy 40-50 ember együtt legyen, találkozzanak, tapasztalatot cserélhessenek. De azt is szerettük volna látni, hogy öbennük mi van most a program kapcsán. Gyakorolt-e rájuk hatást, mint egyénre, mint közösségre. Hogy azok a módszerek, amikkel dolgozunk az értékőr hálózatban, tudjuk, hogy azok jók, vagy sem. Kellene-e igazítani, javítani az ő igényeik szerint. Az utolsó nap tervet készítettünk a csapattal, ami megmutatja az utat, hogy nekünk, mint KÖSZI-bázisnak merre kell menni, mit kell tennünk a következő időszakban. A csoportok saját maguknak is kidolgoztak egy másfél-kétéves tervet előre, hogy milyen tennivalóik vannak. Rebiék összesítették, hogy az egyénre gyakorolt hatás, a közösségre gyakorolt hatás és a módszerek, hogy jöttek össze.

Stumpf Rebeka: A feldolgozás még nem végleges, amúgy rengeteg hasznos információ van benne, amit az értékőrök gondolnak a programról. Nagyon sokan mond-

ták, hogy ők egy új szakmai irányt kaptak a pályaválasztásukban, a munkájukban nagyon sokat segített. Ez a kifejezés nagyon tetszett, hogy *értékes élet*. Tehát, hogy egyrészt megtanulták becsülni azokat a dolgokat, amik körbe vesznek minket a mindennapokban. Nem gondolnánk, hogy ennek micsoda múltja, micsoda jelene, jövője lehet.

19-en voltunk a workshop-on, voltak a határon túlról, Erdélyből, Kárpátaljáról, és egyébként Fejér megyéből, Csabrendekről, Sümegről és Veszprémből érkeztek. Látszik az összehasonlításból, hogy mit befolyásolt legjobban az ő életükben az értékőr program. A személyes kapcsolatokat, azokat minden esetben talán a legjobban befolyásolta. Sok helyen megjelenik, hogy a pályaválasztást, a munkát és a közszerep vállalást is különösen.

Hogy a közösségükre hogyan hatott a program, erről az látszik, hogy a legtöbb esetben nagy fejlődés tapasztalható. Kisbaccnak volt eleve egy stabil közössége, ők úgy érzik, hogy az értékőr program hatására leginkább szakmailag tudtak előre lépni. Új lendületet kaptak, vannak új céljaik, lehetőségeik.

Ami kirajzolódni látszott, hogy az értékőr programtól erős közösséget, hátteret, szakmai tartalmat kaptak. Egy érintkezési felületet, egymással kapcsolatba léphetnek, találkozhatnak, megoszthatják a tapasztalataikat, gondolataikat. Megjelent az identitás, az önbizalom, hogy presztízszük lett a településen, megbecsülésre találtak. És a generáció közötti kapcsolat is sokat erősödött.

A módszertani részhez, azt kaptuk a workshopból, hogy igény van a folyamatos utánpótlásra, hogy legyenek, akik továbbviszik ezt a munkát és arra, hogy megismerjük egymást, és hogy folyamatos legyen a kapcsolat közöttünk.

Hoffner Tibor: Én is nagyon kíváncsian vártam, hogy milyen

anyag áll össze. És nagyon jól kijöttek belőle azok, amik nagyon fontosak. Tehát azt láttuk, egy ideje már mondjuk folyamatosan, hogy a hálózati mentorálás az egy kulcs dolog lesz a hálózat életében. Ne engedjük el egyetlen csoport kezét se, hanem folyamatosan vissza kell térni. Ez elengedhetetlen ahhoz, hogy működni tudjon. Ehhez viszont az kell, hogy legalább kéthavonta vissza kell mennünk mindegyik csoporthoz, újra elindítani, legörgetni velük, hogy mi történt, tovább léptetni. Ezt most sajnós, ebben a pillanatban nem tudjuk megtenni, de reméljük, hogy előbb-utóbb majd ez is menni fog. Ez irratlan energia meg idő meg humán kapacitás, de ez nagyon kell.

Az utánpótlás-építés ez kétirányú. Egyrészt a csoportoknál látom, hogy szépen építgetik, másrészt nekünk is figyelni kell, hogy új területeken el tudjanak indulni. Ezen dolgozunk most, ezért vállaltunk két-három olyan tábort is, ami egy picit erőn felüli. De most hozunk Felvidékről, Kárpátjáról, Erdélyből olyan fiatalokat, akik remélhetőleg kulcsfigurái lesznek a következő időszakban egy-egy adott területnek, akik köré majd csoportot tudunk építeni. Őket egy ötnapos tábor során megismertetjük az értékőr munkával.

Ötleként jött elő, és úgy tűnik, ez is egy nagyon jó irány, a mesterképzés. Nagyon szeretnénk, hogy azok az értékőrök, akiket az értékgyűjtés, értékfeltárás során valamelyik téma komolyabban érdekel, sokkal jobban elmélyülhessenek abban. Ha valaki érdeklődik a fazekas mesterség, vagy éppen a sörfőzés vagy a szörpkészítés iránt, akkor erre mesterkurzusok lehetnének akár nyári alkalmakkor, ötnapos táborokkal. És akkor az értékőreink nemcsak értékőrök lennének már, hanem elsajátítanak egy-egy olyan tudást is, amit az értékteremtők birtokolnak.

Az ÉrtékPiramis társasjáték kipróbálása Balatoncsicsón. Szemben Stumpf Rebeka (újra munkatárs megbízással), Bazsó Gabi, háttal Selejő Rebeka és félig háttal Bujáki Patrik (balatoncsicsói értékőrök)

És ennek egy másik ága lenne, hogy közben kiképeznénk egy olyan csapatot is, ami az értékőrök között van, aki szeret fotózni, videózni, szereti az interjúkészítést, az írást vagy bármilyen feldolgozást, ezeket külön-külön szakemberekkel szaktudássá tennék, és akkor kiépülne az országban egy olyan kis mag, egy olyan csapat, amelyik bárhova bevonható felnőtt segítőként a későbbiekben egy-egy program során. Saját magunknak egy szakmai csapatot építenénk ezzel.

Nagyon komoly az igény a belső látóutakra: látni, hol dolgoznak a többiek, látni az új környezetüket, értékeiket. Ahogy erre lesz lehetőségünk, el fog indulni egy Kárpát expressz, a mozdonyt beizzítjuk, és remélhetőleg el tudunk indítani egy vándortábort, körbe tudjuk majd járni a már működő csoportokat. Hogy ezt még hogyan, miként, ezt majd ki kell találnunk. Úgyhogy ez is a jövő.

A határon túliak azt mondták, hogy ők ezt a programot úgy élik meg, hogy ez határtalan, hogy eltűntek a határok. Önökik ez most egy olyan élmény, hogy igazán azt érzik, hogy egyben van mindenki. Ezt mi is próbáljuk megjeleníteni a történetünkben.

Három kiadvány között, az egyik a *Kérdések és válaszok a hungarikumokról a Kárpát-medencében*, amit Horváth Zsolték állították össze, a fiataljaink az *Értékek könyvét* állították össze, ami az iskolákban hasznos segédanyag, és nagyon-nagyon sok hónap munkája van benne.

És van az *ÉrtékPiramis társasjátékunk*, a Rebeka vezetésével fejlesztette a csapat. Teljesen önállóan fejlesztették a fiatalok ezt a társasjátékot. Elmentünk, megkerestünk szakembereket, megnéztük a társasjátékosokat, tanácsokat kértünk, megismertük, hogy mi az a stratégiai játék, és ilyen tudásokkal felvértezve álltak neki.

Rebeka, mondjal pár mondatot, légy szíves. Mert én ennek nagyon-nagyon örülök, és remélem, hogy hamarosan sorozatban készül, és a bolt polcaira is kikerül. Szeretnénk az értékboltba behozni.

Stumpf Rebeka: A prototípus Taliándörögdre lett kifejlesztve, ezek a helyi értékek, de megyei értékek is vannak benne, és hungarikumok is szerepelnek benne. Mindegyikhez készült puzzle kikerülő, a játék során ezeknek a részeit lehet megszerezni, kérdések megválaszolásával, és egyéb vicces,

kicsit interaktívabb feladatokon keresztül. Miután a pontozásnál nem minden ugyanannyit ér, logikailag is gondolkodni kell az elején, hogy hogyan és miként indulok neki.

Hoffner Tibor: Az értékekről vannak képek, azok vannak puzzleként. Sok-sok minden van még ebben a játéklehetőségben. Azt szeretnénk, hogy ne történhessen az meg, hogy úgy nő fel gyerek itt Taliándörögden, meg a környezetünkben, ahol működünk, hogy nincs tisztában a helyi értékekkel. És ezt élményként tanulja meg. Élvezze minden egyes pillanatát a fenntartásuknak, működtetésüknek. Egy következő feladat, ami vár ránk: a kalákák.

Bazsó Gabriella: Amit én ehhez még szeretnék elmondani, hogy ennek a Kárpát-medencei értékőr találkozónak az egyik része volt az, hogy egymásnak is bemutatkoznak a csapatok, és levetítettünk egy-egy projektről egy-egy filmet. És aki részt vett benne, az újra megéli azokat a pillanatok. Az erdélyiek, a kárpátaljaiak. Én mindegyiket meg tudom élni, mert mindegyikben ott voltam, ott voltunk. Ez egy olyan csuda! Hálás feladatunk van. Rengeteg csodálatos embert ismertünk meg, és annyi-annyi élményt, csodát éltünk meg. Én minden egyes filmet ugyanúgy éltem meg, mint azok, akik abban a részben részt vettek. Nagyon-nagyon jó érzés volt.

Hoffner Tibor: Az utánpótlás és jövőkép érdekében egy hatalmas nagy munkába vágtunk bele a Kincses klubbal. A helyi 1-4. osztályosok között azt gondoltuk, hogy lesz 6-8-10 gyerek, aki jelentkezik, hát az egész alsó tagozat szinte kivétel nélkül jelentkezett rá, de most már jönnek máshonnan is.

Bazsó Gabriella: Ehhez hozzájárult a te ötleted is, mert úgy mentünk oda hozzájuk, hogy lesz egy ilyen, és aki szeretne ebben részt venni – a lányok csináltak nekünk kis aranyszínű kulcsokat –, azok

Balatoncsicsói értékőrök ismerkednek az ÉrtékPiramis társasjátékkal: Selejó Rebeka, Scher Noémi és Bujáki Patrik

keressék meg a kulcsokat az udvaron, amiket elrejtettünk. Minden gyerek keresett.

Hoffner Tibor: Rászánunk most az életünkben 6-8 évet arra, hogy folyamatosan ezekkel a gyerkőcökkel leszünk, egyrészt megismertetni velük az értékeket, meg ezt az értékrendet, amit mi képviselünk meg a KÖSZI-bázis, a csapat képvisel. Hogyha ezen nőnek fel, lesz egy olyan csapat, ami tovább fogja tudni vinni. Velük már egy jövőt építünk. A KÖSZI-bázis következő évtizedének a csapatát próbáljuk építgetni. Ez egy sziszifuszi munka, de azt gondolom, hogy hihetetlen türelemmel és hozzáértéssel csinálják a lányok. Én néha meg szoktam emelni egy-egy alkalom után a kalapomat, de ténylegesen, előttük. Mert nem egyszerű feladat ez az 1-4 osztályosokkal. Jövőre már három külön csoportra vesszük őket, az első-másodikat, a harmadik-negyediket. Az ötödik-hatodikat már külön foglalkoztatjuk, az meg még izgalmasabb feladat lesz ősztől. Fruzsinnak egy nagy gratuláció, mert most ez a tábor példaértékű volt. Csapatmunka volt, de valakinek vinnie kellett a hátán.

Bazsó Gabriella: Ehhez még egy picit kiegészítés, mielőtt továbblépsz, hogy ami nagy dolog még,

gondolkodtunk rajta, de azóta érett be, hogy nemcsak a gyerekeket fogtuk meg, hanem a szülőket is. Nagyon szívesen jönnek. Ahogy kiment egy levél, hogy akinek van valami olyan tudása, nagyon megköszönjük, ha jön, és a Kincses klubban a többi gyereknek is megmutatja, jött már szülő kovácsolni, volt, aki papírt hajtogatott velünk. A tábor zárására egy közös szalonnasütést rendeztünk, ahova a szülők is jöhettek. Több mint ötvenen voltunk. Húsz gyerkőc táborozott, húsz a szülők, rokon, testvérek. És hányan megköszönték! Hogy mennyire jó, legyen ilyen máskor is. Összeültek, beszélgettek, amire olyan ritkán van alkalom. Ez is nagyon fontos, mert a gyerekek révén a szülőket is be lehet vonni újra. Fital szülők, dolgoznak látástól valakulásig, de mégis jó, hogy vannak alkalmak, amikor le tudnak ülni beszélgetni, egymásra figyelni.

És, ami még nagyon fontos a gyerekek szempontjából is, azon kívül, hogy ismerjék meg Dörögdt értékeit, hogy ismerjék meg ezt a gondolkodásmódot. Tanulják meg, amire ma olyan kevesen vagyunk képesek: egymásra figyelni. Most nagyon jellemző, hogy a gyerek a minden, bármit csinálhat. És így jön az óvodába, az iskolába, és nem

Milyen legyen a mi társasjátékunk? török a fejüket a balatonszicsói értékőrök: Bujáki Patrik, Scher Noémi és Selejő Rebeka

képes figyelni a társaira. Figyeljen, ezt tartjuk nagyon fontosnak. Első szabály: vigyázzunk egymásra. Figyelünk egymásra. De tündéri aranyosan tudják már. Ez nagyon fontos hosszú távon.

Hoffner Tibor: Fontos történések, aktualitások kapcsán csináljuk, hogy a döntéshozókat és a fiatalokat, az ifjúsági szervezetek vezetőit leültetjük egy asztalhoz időszakonként. Az, hogy ez most éppen három hónap vagy félév, mindegy, de nagyjából ezekben az időtávokban. Mindig máshoz megyünk, aki bemutatja a településén lévő dolgokat, történéseket, és fontos, hogy kommunikáljanak, beszéljenek egymással. Ha ezt tudatosan csináljuk hosszú éveken keresztül, akkor ennek lesz értelme és lesz látszata. Aprólékos munka, de van értelme.

Bazsó Gabriella: Van látszata. Hosszú évek óta mondtuk azt, hogy települések képtelenek együtt dolgozni, egymásra odafigyelni, közösen gondolkodni. A fiatalok képesek rá, mutassuk már meg a felnőtteknek, hogy kell ezt csinálni. Ezeken a találkozásokon elindult, az utóbbi másfél évben határozottan mondhatjuk, hogy jobb az együttműködés a településeink között –vezetési szinten. Nem állí-

tom, csak remélem, hogy köze van ahhoz, amit csináltunk együtt.

Hoffner Tibor: A Dörögdtér Ifjúsági Egyesület egy településen működő ifjúsági szervezet. Hol hullámhegyen, hol hullámvölgyben. A Dörögdtér Ifjúsági Egyesület az a szervezet, aki megkapta azt a lehetőséget és azt a felelősséget, hogy a taliándörögdi értéktárat gondozza. Itt Taliándörögdon először megszületett egy testületi döntés, hogy a település nem kíván létrehozni értéktárat. Majd látva a fiatalok munkáját és az értékőr hálózat eredményeit, változtatott a település ezen a döntésen, és azt mondta a képviselőtestület, hogy

igen, létre kívánja hozni, sőt ezt az ifjúsági egyesületre kívánja bízni. És nem voltunk már a testületben akkor. Nagyon örülök ennek. És ez a fiataloknak egy hatalmas lehetőség és egy hatalmas felelősség is. És ezt nagyon okosan megoldották, megpróbálják előkészíteni az értékekről az anyagokat, háttér dokumentációt, és összehívják a bölcsek tanácsát, mondván, hogy ők nem érzik, hogy feljogosítva lennének arra, hogy döntsenek Taliándörögdtér értékeiről, ezért az előkészített anyagokat a bölcsek tanácsa elé viszik. Megszólítanak embereket a településen, akikről azt gondolják, hogy jobban jogosultak egy ilyen döntést meghozni, mint ők. És akkor ez a közösség mondja ki az áment arra, hogy valami bekerül-e a helyi települési értéktárba vagy sem. És ehhez kapcsolódik az értékek ünnepe is, ami hatalmas lépés az életünkben az idei évben.

Bazsó Gabriella: Ehhez hozzá tartozik, hogy mi többnyire a térségben dolgoztunk, 60 településen a fiatalokkal, és visszajöttünk Dörögdtérre, és egyre inkább szeretnénk a helyi programokat segíteni. Eddig is tettük, de azt hiszem, hogy ebben egyre több szerep vár ránk. Ami határozottan jó érzés is. Ez az első taliándörögdi értékek ünnepe, ezért is volt fontos, hogy annyi mindent sikerült bevonni. Annyian

eljöttek, jól érezték magukat. Olyan visszhangja volt, hogy igen, kell ez, legyünk együtt többször. Szerepet tudott kapni az, ami ma Taliándörögdön érték. Ha tudatosítjuk a helyiekben, hogy van egy értéktárunk, miket választottunk be, ettől születnek majd új gondolatok. Ha ez bent van, akkor ez is bent kéne, hogy legyen. Rebeka ötletére most pályáztunk, bízunk benne, hogy sikerül, hogy csináljunk értéknapot. Egy sorozatot szeretnénk elindítani ebben a félévben.

Hoffner Tibor: A baba-mama klub – ahogy Adél az elején mondta, az ő szeretem-feladata. Nálunk nagyon fontos, hogy a csapatban bárki választhat magának szeretem-feladatot, amit nagyon szívesen tenne, és ami fontos az ő világában. És nagyon izgalmas dolgok jönnek elő a szeretem-feladatban. Adélnál a baba-mama klub.

Ennek volt egy előzménye, hogy mi egy házasságra felkészítő tanfolyamot tartottunk a fiataloknak, amikor teljesen reménytelennek tűnt az, hogy ők itt maradnak. Nem is tudnak építkezni, meg mindenféle. Megszokták, hogy ha kell bicikli, megveszik, kell bármi, megveszik, kell egy telefon, megveszik. Kell egy ház, és nem veszi meg nekem senki. Reménytelennek látták. Akkor hoztunk hozzá szakembereket, azokkal végigbeszélgettük, végigtezgattuk az estét, és a végeredmény azt lett, hogy kialakult egy új utcasor. A fiatalok elhitték, hogy érdemes, itt maradtak. Az ő gyerekeik járnak ma iskolába, vagy éppen most már a következő generáció a baba-mama klubba. És ezt is azért tartjuk fontosnak, merthogy azok az anyukák hihetetlenül igénylik, hogy kimozdulhassanak, hogy egymással beszélgethessenek egy picit. Nekünk meg fontos, hogy kötődjenek hozzánk, a csapathoz, a helyhez, hogy ide hazajárjanak. Most már elértük, hogy ide hazajárjanak a baba-mama klubosok, a Kincses klubosok, az

A Vasvári Kollégium értékfeltáró munkájában: Horváth Milán (pusztaszabolcsi értéktőr), Bazsó Gabi, Serestély Ada, Stumpf Rebeka, Szuchi Fruzsina, Hoffner Tibor

idősebbek, a Nagyi-Netesek. Ez egy életképességet mutat, a helyi társadalmi beágyazottsága egyre erősebb a csapatnak.

Bazsó Gabriella: Egy nagy projekt egyik része volt, fél éven keresztül kerekasztal-beszélgetések mesterségekről, ahol az volt a célunk, hogy lássák a fiatalok, hogy milyen szakmák vannak. Volt polgármester, de volt kőműves, borász. Mi mindent csinálnak, és hogyan lehet eljutni ebben valamilyen szintre, hogyan lehet megélni vidéken. Erre akartuk és szeretnénk rányitni a szemüket, és elgondolkodtatni, hogy igen, van értelme ezen gondolkodni. Vannak, akik ezt nagyon jól meg tudják oldani.

Hoffner Tibor: Rengeteg közösségi program: kirándulós együttműködős. Együttműködések: például az önkormányzattal nagyon sok együttműködésünk van. De amit hozzá tudunk tenni a településen a közösség életéhez, azt meg tesszük. Ezzel is igyekszünk segíteni az önkormányzatnak. Segítjük a focicsapatot, a népdalkört, de vissza is kapjuk, folyamatosan.

Amiben mi nagyon gyengék vagyunk még, az a forprofit tevékeny-

ség. A nonprofitra van bekötve az agyunk, úgy tudunk működni. De azt is látjuk, hogy nagyon fontos, hogy valahogy saját magunkra tudjunk számítani, és ez egyre jobban fontos lesz. Ezért kezdtük kiépíteni most már azokat a gazdasági lábainkat, amik segíthetnek bennünket. A KÖSZI létrehozott egy egyszemélyes kft.-t, a Pannon Kincsesház Kft.-t. Ez 100%-ban a KÖSZI tulajdonában van, ehhez ragaszkodtam, mert nagyon fontos, hogy minden, ami itt megtermelődik, az kerülhessen vissza ebbe a tevékenységbe, ebbe a munkába, amit a fiatalokkal végzünk. És most két-három olyan lábacska kezdett el állni a kft., ami reméljük, hosszú távon majd termelő lesz. Nyilván ezek most még nagyon lassú folyamatok. Az egyik az értékbolt, ennek van a fizikális bolt része. Van egy kitelepülés része, amivel ki tudunk menni rendezvényekre. És van egy webáruház része, ami megvan már a háttérben készen. Még együtt csináljuk a *Szeresd a magyart információs pont és vásárral*, hiszen összekapcsolódik a tevékenységünk, és nem akarjuk felaprózni magunkat, hanem együtt gondol-

kodunk, ehhez hiányoznak még azok a bankkártyás fizetési megcsomagfutár szerződések, ami nagyon kéne, hogy működni tudjon. De teljesen kész van egyébként a háttérben már a webáruház, felépítettük.

Ez az egyik terület, a másik pedig az InnoBringa, az elektromos-kerékpárkölcsonzó, és most már nemcsak kölcsönző, hanem forgalmazó, tehát kereskedő pontta is váltunk. Ebben is, azt gondolom, hogy egy hatalmas jövőkép van. Elképzelésünk nemcsak addig tart, hogy itt helyben ezeket béreltetjük, hanem van egy GOP-os pályázat, ami a *Malmok völgye, vizek útja* projektre épül, és ennek már egy elektromos kerékpárgyártó útvonalrendszere is kiépül, és minden településre letelepítünk belőle a következő időszakban, még húsz ilyen eszközt, most 16 eszközünk van, még húszat be fogunk szerezni. És azzal is továbblépünk. Most folytatunk tárgyalásokat a megújuló energiaközponttal, akikkel azt szeretnénk elérni, hogy a Balaton körül legyen néhány olyan napelemes töltőállomás, hogy a Balatont körbe lehessen velük bringázni, és belátható távolságokban olyan helyeken lehessen megállni, ahol közben étkezni vagy inni lehet, és közben az eszközöket meg lehet tölteni. Ezzel még én is neki merek vágni a Balaton körüli útnak. A normál bringával már nem mernék nekivágni, azért az már túl hosszú lenne. Nagyon élvezzük, nagyon sok fantázia van benne, de nagyon sok munka meg felelősség is van vele. Most ez egy picit elaproz bennünket, de muszáj, hogy ezeket is csináljuk és vigyük. Most így, hogy novemberben vásároltuk az eszközöket, most indítottuk el tavasszal, és úgy tűnik, hogy menni fog, szépen lassan már bérelgetik, viszik csoportok az eszközöket, és mellette vannak olyan felszerelések, sátrak stb., amiket bérbe adunk, amikor éppen nem dőlnek össze –

ez az a következő lépcső, amit meg kell ugranunk.

Ebben viszont nagyon szívesen tanulunk bárkitől, mert ebben nem vagyunk még elég jók. Igyekszünk kiművelni magunkat, a csapat nagyon sokat dolgozik, hogy szintre hozza magát ezen a téren is. De hát ezt nyilván még tanulnunk kell elég rendszeresen.

Bazsó Gabriella: Most működni attól tudnak, hogy a KÖSZI-bázis bérlé ezt a helyet, nincs külön bérleti díj, mi magunk állunk oda a pultba, mikor jön valaki, tehát nincs külön alkalmazott. Mi ma-

gunk takarítjuk. Ettől nem megy tönkre még egyelőre az üzlet. De nagyon bízunk benne, hogy hosszú távon valóban gazdasági lábat tud majd jelenteni.

Hoffner Tibor: Amit látunk, hogy most az, hogy meg kell termelnünk folyamatosan a működésünkhöz szükséges háttérrel vállalkozóként, iszonyat energiákat vesz le, tehát most nem lehet tovább terhelni a csapatot több mindenel már. De azt gondolom, hogy ez szépen-lassan majd a maga helyére áll, és annyit vállalunk, amennyit tudunk teljesíteni.

BAZSÓ GABRIELLA az óvónői szakközépiskolai éveit Győrben végezte el az Apáczai Csere János tanítóképzőt, majd Kaposváron ének-zene tanári diplomát szerzett. Közel 20 évig tanítóként, ének-zene tanárként dolgozott, míg 2000-ben Taliándörögdön el nem vállalta a Közművelődési Közösségi Ház, Könyvtár, Teleház vezetését. Ebben az időszakban került kapcsolatba a Közösségfejlesztők Egyesületével, melynek azóta is tagja. 2007-től 2016-ig az Éltestő Balaton-felvidékért Egyesület egyik vidékfejlesztő szakembere. Taliándörögdre kerülése óta tevékenységeiben fontos szerepet kaptak a civil szervezetek, kiemelten az ifjúsági, vagy ifjúsággal foglalkozó csoportok (Dörögdért Ifjúsági Egyesület, Közép-dunántúli Szövetség az Ifjúságért (KÖSZI) stb.), melyeknek ugyan nem tagja, hanem általában önkéntes segítője. Vidékfejlesztőként is a fiatalok vidéken tartásának lehetőségeit kereste, és próbálta segíteni. Jelenleg a KÖSZI projektjeinek koordinátora, kollégájával, Hoffner Tiborral a „KincsesHáz” Pannon Ifjúsági Népfőiskola és Értékek Háza működtetője, és a Pannon Ifjúsági Értékek Hálózat egyik koordinátora. Az alábbi elismerés tulajdonosa: Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat – Év Vidékfejlesztő Közössége díj részese az Éltestő Balaton-felvidékért Egyesülettel (2014).

HOFFNER TIBOR a tapolcai gimnáziumi éveit a pécsi Janis Pannonius Tudományegyetemen tanulta a művelődésszervezést, majd szülő falujában, Monostorapátin kezdte az ismeretek gyakorlati alkalmazását. Onnan Taliándörögdre került, ahol családot alapított. Rövidesen tagja lett a képviselő testületnek, alpolgármester, majd 1998-2006 között polgármester. Új kihívást keresve 2006-ban életre keltette a Völgy-KÖZ-Pontot, vezetve a mikrotérség összefogására létrehozott irodát. 2007-től 2016-ig az Éltestő Balaton-felvidékért Egyesület egyik vidékfejlesztő szakembere. 2014-től újra elfogadta Taliándörögd alpolgármesteri megbízását. Élete során folyamatosan elnöki, vezetői beosztást vállalt civil szervezetek működtetésében, kiemelt figyelemmel az ifjúságot összefogó, fiatalokat segítő szervezetekre (Dörögdért Ifjúsági Egyesület, Közép-dunántúli Szövetség az Ifjúságért (KÖSZI), Taliándörögd-Halimba Sportegyesület). Jelenleg a KÖSZI által megalapított Pannon KincsesHáz Kft ügyvezetőjeként tevékenykedik, valamint a „KincsesHáz” Pannon Ifjúsági Népfőiskola és Értékek Háza létrehozója, működtetője, és a Pannon Ifjúsági Értékek Hálózat egyik koordinátora. Az alábbi elismerések tulajdonosa: Magyar Köztársaság Elnöke Ezüst Emlékérem (1998); Falvak Kultúrájáért Közalapítvány – Magyar Kultúra Lovagja (2001); Magyar Polgár Szövetség – Polgár Örömdemrend Arany Fokozat (2002); Taliándörögd Község Önkormányzata – Taliándörögdért Díj (2007); Tapolca és Térsége Többcélú Társulás – Térség Idegenforgalmáért Díj; Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat – Év Vidékfejlesztő Közössége díj részese az Éltestő Balaton-felvidékért Egyesülettel (2014).

MÁTYUS ALIZ író, falukutató, lapszerkesztő.